

Zsigmond Győző

A magyar etnomikológia történetéről

Gomba és népi kultúra kapcsolatának kutatása végezt jött létre a 20. század ötvenes éveiben az etnomikológia (Lévi-Strauss 1973: 264). Alapítójának az amerikai Gordon Robert Wassont tekinthetjük, aki orosz felesége hatására kezdett el a témával foglalkozni (Wasson R.–Wasson V. 1957). Főképp a hallucinogén anyagokat tartalmazó gombáknak a mitológiában játszott szerepére tért ki tanulmányaiban (Wasson 1968). Munkáját többek közt a híres etnológus Lévi-Strauss is elismerte, ösztönözte, sőt maga is írt tanulmányt e témában (Lévi-Strauss 1973).

A mikológusok közül valószínűleg Carolus Clusius (a mikológia atyja) magyar segítségeire alapozva (főleg Beythe Istvánra) ismerte fel először a népi gombaismeret vizsgálatának a fontosságát (Clusius 1601). Majd a 20. században a francia Roger Heim látta be ugyanezt és jött rá a népi kultúrák, a mitológia kutatóival való együttműködés szükségességére (Heim–Wasson 1958).

Nem kizárt, hogy például Ázsiában – számunkra kevésbé hozzáférhető nyelven, illetve kiadványokban – akár jelentős előzményei is lehettek az etnomikológiának, ezekről azonban még nincs tudomásunk. Ázsia népei közül például a kínai és a japán rendkívül mikofil, igazi kultusza van náluk a gombáknak. A japánoknak nemzeti gombájuk is van, a *matsutake* (eddig ezért adtak a legtöbb pénzt a világon), amelyről külön könyv is szól (Toshiyuki 1997). Az ausztráliai etnomikológia legjelentősebb alakja a magyar Kalotás Árpád, ki jelentős mértékben hozzájárult a népi gombászat kutatásához, fontossága felismeréséhez (Kalotás 1996). Latin-Amerikában a kiváló etnobotanikus Berlin nyomán főképp Mexikóban lett több művelője a tudományágnak (Berlin 1992). Afrikában Ázsiához hasonlóan jelentős és ősi hagyománya van a népi gombászatnak (Oso 1975, 1977; Boa 2004, 2005). Európát illetően a spanyol García-Rollánt (García-Rollán 1989, 2003, 2006) és Garibay-Orijelt (Garibay-Orijel 2000, 2012), valamint a belga Thoent emelném ki (Thoen 1982).

Magyar és egyetemes vonatkozásban is fontos kezdet a már említett Carolus Clusius és Beythe István munkássága az 1500-as évek végén. Figyelemreméltó korábbi kezdeményezések voltak a gyűjtögetés, illetve általában etnobotanikai témájú, érintőlegesen a népi gombaismerettel is foglalkozó munkákban.

Az első tudományos munka, mely a magyar népi gombaismeretről is szól, a németalföldi Carolus Clusiusnak a műve (Istvánffi 1900), amely 1601-ben jelent meg *Fungorum in Pannoniis observatorum brevis Historia* címmel. Clusius műve 16. századi magyar népi gombaneveket és a gombák akkori felhasználásával kapcsolatos adatokat is tartalmaz (például az ehetőek egy része esetében korabeli magyar recepteket is feltüntet).

Számottevő, jórészt néprajzi előzménynek számít a Clusiuszal együttműködő botanikus prédikátor Beythe István és Lencsés György munkássága. Magyar nyelvű kéziratos orvosi nagymonográfiájában Lencsés György (1530–1593) mintegy 30 gomba-adatot közöl, az ő esetében egyről sem tudjuk kétségtelenül, hogy az a szerző saját „etnomikológiai” gyűjtéséből való-e vagy sem. Az etnomikológia csirájában a magyar nyelvterületen jött létre a reneszánsz idején, és a modern, a maga összetettségében művelt népi gombászat ugyanítt éli a maga reneszánszát. Méltán figyel fel rá az utóbbi időben egyre inkább a világ (Dugan 2011: 107, 121).

A *Magyar Néprajzi Lexikon*ban még nem szerepel az etnomikológia címszó, de a 2. kötetben, a *gombászás* címszónál kapunk némi eligazítást. A *Magyar Néprajz VII.* kötetében, – amelynek a népi természetismeret, növényismeret is tárgya – a gombaismeretről összesen két mondatban van szó, érintőlegesen (Szabó 1990: 735–736). Többet mond a témában, noha rövid, vázlatos (a magyar etnomikológia 20. századvégi eredményeiről még nem szóló), a *Magyar Néprajz II. Gazdaság* című kötetének *Gombák*, valamint *A tápló és felhasználási módjai* című alfejezete (Gunda 2001b: 24–25, 2001c: 31–32).

A népi táplálkozással foglalkozók közül például Kardos László (Kardos 1943) és Dömötör Sándor (Dömötör 1952a) a dunántúli népi gombaismeretről érdekes és fontos adalékokkal szolgált munkáiban. A gyűjtögetést kutatva tér ki etnomikológiai kérdésekre a jeles néprajzkutató, Gunda Béla, aki a gombászás bemutatásakor még Vajkai Aurél, Bödei János és Gregor Ferenc nevét említi.¹ Gregor Ferenc írása (Gregor 1973) nyelvészeti, név-

¹ Lásd *gombászás*, MNL II. 291.

tani feldolgozás, a magyar népi gombanévanyagot elemzi. László Kálmán alapos mikológiai munkája (László 1976–77) két város és vidéke gombaismeretéről szól piacaik gombakínálata alapján. Péntek János és Szabó T. Attila (Péntek–Szabó 1985) kalotaszegi etnobotanikai monográfiájukban viszonylag keveset írnak a gombavilágról: 23 nemzetség mintegy 30 fajtát veszik számba megadva népi neveiket. A barkó vidékről és a régi Torna megye tájairól Paládi-Kovács közöl adalékokat a *tinórú* és a többi gombaféle népi használatáról és neveiről. Folytathatnók a sort (Bódi, Danter, Hollós, Zsupos stb.), bár ez nem változtat azon, amit Ujváry Zoltán jelez 1991-ben: „Még kevés a komoly, tudományos összevető elemzés, pedig csak ez az út lenne járható egy-egy közösség gombaismeretének felmérésénél meg bemutatásánál.” (Ujváry 1991: 35)

Valóban, az addig közölt munkákban például a következő hiányosságokat észleltem (főképp magyar és román vonatkozásban): olykor tudományosan meg nem alapozott, nem alátámasztott kijelentések, pontatlan gomba-meghatározások (esetleg átvett), félreértések előfordulását, és a hiányos forrás-megjelölést. Ezek miatt például többször kérdéses, népi-e az akként közölt gombanév; valóban ismert-e az így feltüntetett gomba stb. Ugyanakkor nem lehet következtetni az egyéni és a közösségi gombaismeret különbségeire, főleg ami a 21. század előtti etnomikológiai vonatkozású közléseket illeti: a legpontosabbak, de a legszűkszavúbbak is mikológusaink idevágó munkái.

Etnomikológiai tanulmány, közlés magyar viszonylatban alig jelent meg a 20. század végéig. Következésképp eddig elsősorban a népi táplálkozásról, a gyűjtögetésről szólva meg a névtani vizsgálódás során esett szó a magyar szakirodalomban az etnomikológia kérdésköréről. 1991 után sokat változott, javult a helyzet. Kicsi Sándor András elsősorban nyelvészeti, névtani írásaiban értékes néprajzi adalékokkal is szolgál, különösképp *Néhány népi gombanevünkről* című munkájában (Kicsi 2005).

Kifejezetten etnomikológiai tanulmányt közöl alulírott 1994-ben, mely elődje előadásként hangzott el 1993 májusában egy, a Kriza János Néprajzi Társaság által szervezett – Székelyudvarhelyen tartott – etnobotanikai tudományos tanácskozáson (Zsigmond 1994). A háromszéki Sepsikőröspatak etnomikológiai vizsgálata kiindulópontot jelentett csupán, azóta kutatásaim kiterjesztettem a magyar nyelvterület nagy részére, persze a legtöbbit az erdélyi helyzet felmérésén dolgoztam. 1999-ben a Francia Mikológiai Társaság lapjában közöltem a gombák helyéről a magyar népi gyógyászatban (Zsigmond 1999a).

Mondhatni kisebb munkaközösség is alakult (és bővülésre vár), amelynek tagjai egy nyelvész (Kicsi Sándor András), egy mikológus (Sántha Tibor) és egy néprajzkutató (Zsigmond Győző) összefogtak a siker érdekében, a modern etnomikológiáért. Kicsi Sándor Andrásnak idevágó tanulmányai jelentek meg 1995 és 2005 között, Sántha Tibor (ifj. és id.) munkája pedig Gelence népi gombaismeretéről 2003-ban (ezt megelőzte – megjelenését, de nem megírását illetően – Sántha a harapégtégombáról írott munkája 2002-ben). Nemrég ifj. Sántha Tibor (Sántha 2009) részletekbe menő könyvészetet adott meg az erdélyi etnomikológiát illetően is. Kicsi és Zsigmond etnomikológiai kisenciklopédia, kézikönyv közös megírását tervezik (nagyreszt már elkészült a korallgombák és népi kultúra témájú együtt írt tanulmányuk). Az etnomikológia 2010 körül nemcsak magyar nyelvterületen mutatott valamilyen értelemben robbanásszerű fejlődést, hanem világszerte. Mindenesetre magyarul immár három kifejezetten etnomikológiai tárgyú könyv létezik (Zsigmond 2009a, 2011a, Kicsi 2009). Az említett három etnomikológushoz (néprajzos, nyelvész, mikológus) az utóbbi években etnomikológiai értekezések megírásával, illetve előkészítésével kapcsolódott két fiatal kutató: a nyelvész Bagladi Orsolya (doktorált a Veszprémi Pannon Egyetemen) és a néprajzkutató Berdán Zsuzsanna (a debreceni egyetem doktorandusza). Bagladi értekezését a magyar népi gombanevek nyelvészeti feldolgozásából írta, de előtanulmányai már jelentek meg az utóbbi időben (Bagladi 2009, 2010, 2011). Berdán Zsuzsanna a légyőő galóccal kapcsolatos magyar és német etnomikológiai adatok gyűjtésére, feldolgozására vállalkozott, majd a hegyi pásztorok növény- és gombaismeretét kezdte tanulmányozni (Berdán 2013, 2014). Volt egy harmadik irányított doktorandusz is Franciaországból (Torterat Gwendolin, Université de Paris X), aki 2009 óta kérte a segítséget a bükkfataplóhoz kapcsolódó néphagyományról, de pár éve ez témaváltás miatt elmaradt.

Alulírott több egyetemi hallgatója, tanítványa a bukaresti egyetemről elfogadta az irányítást, és végzett kutatómunkát etnomikológiai témákban és írtak ilyen jellegű szakdolgozatokat (Antal 2003, Köllő 1999, 2000, Bartha 2010). Antal Csilla a csíkdánfalvi népi táplálkozás kapcsán tért ki a népi gombászatra. Köllő Tünde a gyergyói tanyavilág népi gombaismeretéről írt két etnobotanikai szakdolgozatában (államvizsga, mesteri). Bartha Éva miután tanár lett Szentegyházán, egykori tanára kérdőíve alapján mutatta be kéziratában a helység népi gombászataát. A Bukaresti Tudományegyetem Hungarológia Tanszékén ismételtelen hangzott el előadás a népi gom-

bászatról, viszont alulírott a szegedi József Attila Tudományegyetemen vendégtanárként (2002. II. félév) hat etnomikológiai előadást is tartott etnomikológia-etnogasztronómia, népi gombaismeret tematikájú kurzusa keretében. Persze mások is szolgáltak fontos adalékokkal, foglalkoztak érintőlegesen etnomikológiai vonatkozásokkal néprajzi, etnobotanikai munkákban (például Gazda Klára, Gub Jenő, Kóczián Géza, L. Juhász Ilna, Rab János, Péntek János, Szabó T. Attila, Tarisznyás Márton)².

A magyar etnomikológia egyre ismertebbé válik más nyelveken is, főleg angol és francia nyelven közölt tanulmányok által. Az eddigi legjelentősebb összefoglaló munka (Dugan 2011) a bizonyosság erre. Több nemzetközi konferencián hangozhatott el etnomikológiai előadás, de csak 2008-ban került sor az első nemzetközi etnomikológiai konferencia megrendezésére, tudunkkal ez világviszonylatban is kezdetnek számított (Sepsiszentgyörgy, Székely Nemzeti Múzeum, 2008. április)³. Mindmáig az első és egyetlen nevében is etnomikológiai folyóirat, évkönyv a tanulmányokat jórészt angolul is közlő *Moeszia*. Az *Erdélyi Gombász* a László Kálmán Gombászegyesület Sepsiszentgyörgyön megjelenő szaklapja, mely a világhálón is hozzáférhető⁴. Többek közt angol, francia, spanyol, román és bolgár nyelvű idézéseiről tudunk etnomikológusainknak (Dugan 2011: 10, 29, 31, 40, 45, 121, Garibay-Orijel 2012: 5, Roussel et al. 2002: 2, 26, 31, 32, 46, Uzunov–Stoyneva–Gärtner 2015: 6, Drăgulescu 2014: 384). Legjelentősebbnek azt tartjuk e vonatkozásban, hogy az eddigi első nagy összefoglaló munka legtöbbet hivatkozott szaklapja a *Moeszia*, s leghivatkozottabb szerzői magyarok. Alulírottal könyve megírása előtt többször is egyeztetett az amerikai szerző (Dugan 2011).

A jövőbeni feladatokat illetően a népi gombanevek (a hivatalos és a tudományos névhez társított) összegyűjtését, a történeti anyag rendezését, a magyar, román, német, finnugor, török, szláv és más gombanevek, etnomikológiai tudások közti viszony tisztázását, a teljesebb (például kérdőíves), sokrétűbb, szakszerűbb gyűjtést emelem ki (Zsigmond 1993, 2009a: 102) – úgy is mint fontos, hiánypótló, érdekes elvégzendőket. A gyakrabban vizsgált területei az etnomikológiának a következők: gombanevek, gombák a népi gyógyításban, gomba és mitológia, gomba és táplál-

² Lásd még *Szakirodalom*.

³ Lásd még Kicsi 2017.

⁴ www.gombasz.ro

kozás. Eredményeink is ezeken a területeken számottevőbbek, noha még mindig elég hiányosak, főleg a részleteket illetően. A kutatás elvégzése az egész magyar nyelvterületen megtörtént, és megjelent a világviszonylatban is egyedülálló etnomikológiai tájegység-monográfia (Zsigmond 2011a). Mai hiedelmek és ismeretek a gombáról, gomba és népköltészet, a gombászás mint foglalkozás, gomba és népművészet, gomba és népi gyermekjáték, gomba és népi konyha, gomba és népzene, néptánc – ezekről például mindmáig viszonylag keveset mond a szakirodalom, többnyire még kiaknázatlan érdekes kutatási témák csupán.

Megjegyzem, hogy a gyűjtő felszerelése, kérdőíve, az általa mutatott képek mennyisége és minősége is befolyásolja a végzett munka eredményét. Úgyhogy a jövő feladatai közé sorolom a minél tökéletesebb, a pontos összehasonlítást lehetővé tevő etnomikológus-kellékek előteremtését is.

A gyűjtögetés (és annak kiemelt fontosságú része, a gombászás) egyfelől egy primitív fejlődési fokot jelent, ősi meghatározója az ember és az élővilág többi részének összhangjára irányuló törekvésünknek, másfelől beépült a mai és – bizony állítható – a jövő fejlett társadalmába. A gomba, gombászás és az ember, a kultúra szövevényes kapcsolatának kutatása számos tudományág számára szolgáltatna újabb adatokat, lehetővé tenné a nyitást, a fejlődés más lehetőségeit.

Alulírott a Kárpát-medence minden magyar néprajzi tájegységét felfereste etnomikológiai kutatásokat folytatva, mégis szinte mindenhol van még jócskán feltárni való e területen, sok részletkérdés vár még tisztázásra a jövőben. Az alapos munka végzéséhez, az egész magyar nyelvterület etnomikológiai feltérképezéséhez általában együttműködésre, több kutató összefogására van szükség. Az alábbi irodalom jól jelzi, hogy interdiszciplináris tudományág a népi gombászat, a számos néprajzi munkán kívül főleg nyelvészeti meg botanikai-mikológiai írásokat említ. A Kriza János Néprajzi Társaság (1990–), a Magyar Mikológiai Társaság (1982–) és a László Kálmán Gombászegyesület (1999–) tagjai révén, intézményes háttérrel biztosítva alaposan hozzájárultak a magyar népi gombászat kutatásához a Kárpát-medencében.

Fontosnak tartom a László Kálmán Gombászegyesület egyik együttműködő partnerét is megemlíteni e helyen, a Székely Nemzeti Múzeumot, mert itt található az etnomikológiai kutatások egyik eredménye, egy a világon egyedülálló tárgyegyüttes, mely a korondi taplófeldolgozás mesterségét és művészetét (egyféle hungarikum ez) mutatja be (korondi

„toplászok”: István Lajos, Szócs Lajos, Kakas Zoltán és Zsigmond Győző munkáit, adományait tartalmazza). Utóbbi az, aki a gyűjteményt összehozta és a múzeumnak adományozta 1998-ban.

A magyar etnomikológiai kutatásokat többször segítette az utóbbi évtizedekben a Magyar Tudományos Akadémia (Domus Hungarica és Bolyai János ösztöndíjak által): köszönet érte.

A kárpátaljai terepmunka elvégzéséhez útiköltség-támogatással járult hozzá 1997-ben több párizsi magyar, három franciaországi kulturális szervezet (Assoc. Vincentinum, A.J.C.H. és a Fejtő Ferenc vezette ALCYON) tizenegy tagja (Ebergényi Gizella, Hollán Mária, Kosztolányi Károly, Mester Magdolna, P. Ruzsik Vilmos, Szántai Lajos, Selegny Eric, Suire-Kütter Éva, Szőke György, Vida Márta, Winkler Antónia) Nyáry Judit javaslatára.

Szakirodalom

ANTAL Csilla

2003 *Népi táplálkozás Csíkdánfalván*. Szakdolgozat, Bukaresti Tudományegyetem, Hungarológia Tanszék

BAGLADI Orsolya

2009 A Codex Clusii és az etnomikológia. *Iskolakultúra*. (10) 101–108.

2010 A Clusius-kódex és a Fungorum in Pannoniis magyar nyelvű vargánya- és tinórunevői. *Moeszia*.(5–6) 76–79.

2011 *Magyar gombanevek nyelvészeti elemzése*. Doktori (PhD) értekezés. Pannon Egyetem, Veszprém

BÁLINT Sándor

1957 *Szegedi Szótár*. Akadémiai Kiadó, Budapest

BARTHA Éva

2010 *Szentegyháza népi gombaismerete*. (Kézirat)

BEKE Ödön

1935 Népies növényneveink történetéhez. Különlenyomat a *Vasi Szemle* II. évfolyamából. 18–20.

BENEDEK H. Erika

1997 Adalékok egy moldvai csángó falu népi növényismeretéhez. In: Pozsony Ferenc (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 5. Dolgozatok a moldvai csángók népi kultúrájáról*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 150–168.

BENKŐ József

1780 *Phytologicon. Index I. Vegetabilium. Fungi*. Budae, 83–84.

1783 *Benkő fűszéres nevezeti*. Nomenclatura Botanica (Molnár János közlése).

BERDÁN Zsuzsanna

2013 Homoetnatura. Etnomikológiai vizsgálódások az interdiszciplinaritás jegyében. *Nagyerdei Almanach* 4. (1) (6) 1–8. http://nagyalma.hu/szamaink/szerzoi_jogok/ (Utolsó letöltés: 2017. nov. 17.)

2014 *A néphagyományban ismert galócák etnomikológiai vizsgálata Közép-Európa magyar és német nyelvű területein*. (Kézirat)

2017 *Etnobotanikai és etnomikológiai vizsgálatok Kelet-Svájc területén: Alpstein*. Doktori (PhD) értekezés vázlata. Debreceni Egyetem

BERLIN, Brent

1992 *Ethnobiological Classification. Principles of Categorization of Plants and Animals in Traditional Societies*. Princeton University Press, Princeton, N. J.

B[EYTHE] St[ephanus] – CLUSIUS Carolus

1583 *Stirpium nomenclator pannonicus*. Manlius, Németújvár

BOA, Eric

2004 Wild Edible Fungi. A Global Overview of Their Use and Importance to People. (Non-Wood Forest Products, 17.) Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome

2005 *Los hongos silvestres comestibles. Perspectiva global de su uso e importancia para la población*. Organización de las Naciones Unidas para la Agricultura y la Alimentación, Roma

BOSNYÁK Sándor

1973 Adalékok a moldvai csángók népi orvoslásához. *Orvostudományi Közlemények* LXIX–LXX. 279–298.

BÖDEI János

1943 Adatok Zalabaksa gyűjtőgető gazdálkodásához. *A Néprajzi Múzeum Értesítője* XXXV.(2) 70–73.

BŐDI Erzsébet

1981 Növényi alapanyagú táplálékok. In: Szabadfalvi József (szerk.): *Néprajzi tanulmányok a Zempléni-hegyvidékről*. (A Miskolci Herman Ottó Múzeum Néprajzi Kiadványai, X.) Miskolc, 147–160.

1985 A medvesaljai falvak táplálkozása. In: Ujváry Zoltán (szerk.): *Gömör néprajza* I. KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 55–120.

1991 A természetes növénytakaró hasznosítása táplálkozás céljából az Ung vidékén. In: Ujváry Zoltán (szerk.): *Történelem, régészet, néprajz. Tanulmányok Farkas József Tiszteletére*. Ethnica Alapítvány, Debrecen, 163–172.

CLUSIUS, Carolus

1601 *Fungorum in Pannoniis observatorum brevis historia et Codex Clusii*. In: *Rariorum plantarum historia*. Antverpiæ: Ex officina Plantiniana, apud Ioannem Moretum, CCLXI–CCXCV.

1983 *Fungorum in Pannoniis observatorum Brevis Historia et Codex Clusii*. Szerkesztette: Aumüller, Stephan és Jeanplong József. Akadémiai Kiadó, Budapest

CLUSIUS, Carolus – BEYTHE István

1583 *Stirpium Nomenclator Pannonicus*. In: *Rariorum aliquot stirpium historia*. Graz

CZIGÁNY L. G.

1980 The Use of Hallucinogens and the Shamanistic Tradition of the Finno-Ugrian people. *The Slavonic and East European Review* 58. (2) 212–217.

CZIRÁKY J.

1820 *Cziráky-féle összeírás*. Kézirat másolata, Sepsiszentgyörgyi Gyűjtő-levéltár, száma: III/1874.

CSABA József

1945 Gombafélék gyűjtése és felhasználása a vendeknél. *Ethnographia* LVI. (1–4) 70–72.

DÖMÖTÖR Sándor

1952a *Dömötör Sándor gyűjtése. Farkasfa, 1952. május 22–26*. Néprajzi Osztály Kézirattára. Savaria Múzeum, Szombathely, K-189. IV. 3–4, 15.

1952b *Vegyes néprajzi gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2981.

1953 *Vend népdalok és szokások*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 4140.

DRĂGULESCU, Constantin

2014 *Dicționar de fitonime românești*. Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu

DUGAN, Frank M.

2011 *Conspectus of World Ethnomycology*. APS, St. Paul, Minnesota

ERDÉLYI Zoltán

1953 *Bernecebaráti gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 4208.

FEKETE Péter, H.

1958 Taplókészítés csiholáshoz. *Ethnographia* LXIX. (3) 465–466.

FERENCZI Géza

1961 Taplófeldolgozás Korondon. *Ethnographia* LXXII. (1) 100–111.

FRENDL Kata

2002 Népi növényismereti adatok a Székelyföldről. In: Barna Gábor – Kótyuk Erzsébet (szerk.): *Test, lélek, természet. Tanulmányok a népi orvoslás emlékeiből*. SzTE Néprajzi Tanszék, Budapest–Szeged

GARCÍA-ROLLÁN, Mariano

1989 La consommation des champignons en Espagne péninsulaire (milieu rural). *BSMF*. t. 105. fasc. 3. Paris, 207–226.

2003 *Los hongos en textos anteriores a 1700*. 1. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid

2006 *Los hongos en textos anteriores a 1700*. 2. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid

GARIBAY-ORIJEL, Roberto

2000 *La etnomicología en el mundo: pasado, presente y futuro*. Universidad Nacional Autónoma de México, México

GARIBAY-ORIJEL, Roberto – RAMIREZ-TERRAZO, Amaranta – ORDAZ-VELÁZQUEZ, Marisa

2012 Women care about local knowledge, experiences from ethnomycology. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*. Biomed Central, USA <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3487846/> (Utolsó letöltés: 2017. szept. 17.)

GÁSPÁR Gyula

1944 A korondi taplósok. *Búvár* X. (2) 61–65.

GAZDA Klára

1970 Adatok a sepsiszentkirályi gyűjtögető gazdálkodáshoz. In: Székely Zoltán – Árvay József – Jecza Tibor – Kovács Sándor (szerk.): *Aluta II/1*. Sepsiszentgyörgyi Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 421–428.

1980 *Gyermekvilág Esztelneken*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest

GREGOR Ferenc

1973 *Magyar népi gombanevek*. (Nyelvtudományi Értekezések, 80.) Akadémiai Kiadó, Budapest

GRESCHIK Viktor

1915a A szepesi flóra mint táplálék. *Szepesi Hírnök* VIII. (19) 2–3.

1915b A szepesi flóra mint táplálék. *Szepesi Hírnök* VIII. (13) 2.

GRYNAEUS Tamás – SZABÓ LÁSZLÓ, Gy.

2002 A bukovinai hadikfalvi székelyek növényei (Növénynevek, növényismeret és -felhasználás). In: Szikszai Mária (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 10. Játék és kultúra*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 153–246.

GUB Jenő

1993 Adatok a Nagy-Homoródés a Nagy-Küküllő közötti terület népi növényismeretéhez. *Néprajzi Látóhatár* II.(1–2) 102.

1994a *Sóvidéki népi növényismeret*. (Kézirat)

1994b Növényekkel kapcsolatos hiedelmek és babonák a Sóvidéken. *Néprajzi Látóhatár* III. (3–4) 193–198.

1996 *Erdő-mező növényei a Sóvidéken*. (Hazanézó könyvek) Firtos Művelődési Egylet, Korond

GUNDA Béla

1938 A gyűjtőgető gazdálkodás emlékei egy gerecsehegységi tót faluban. *Ethnographia* XLIX. (1–2) 213–214.

1939 *A gyűjtőgető gazdálkodás. Az elvetett búzától a kenyérig*. Útmutató füzetek a néprajzi adatgyűjtéshez, 1.) Budapest

1960 A gyűjtőgető életmód emlékei a gyalui havasokban. *Műveltség és Hagyomány* I–II. 207–218.

1966 *Ethnographia Carpathica*. Akadémiai Kiadó, Budapest

1967 Tejoltó növények a Kárpátokban. *Ethnographia* LXXVIII. (2) 161–175.

1976 Néhány megjegyzés a szláv eredetű magyar gombanevekhez. *Ethnographia* LXXXVII. (1–2) 226–228.

1979 Gombászás. In: Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon II*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 291.

1982 Tapló. In: Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon V*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 206.

1989 A mágikus jószágőrzés. In: Uő: *A rostaforgató asszony*. Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 51–70.

1990 A természetes növénytakaró és az ember. Különlenyomat az Egri Dobó István Vármúzeum évkönyve *AGRIA* XXIV. kötetéhez

2001a A vadnövények gyűjtése. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz II. Gazdálkodás*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 11–40.

- 2001b Gombák. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz II. Gazdálkodás*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 24–25.
- 2001c A tapló és felhasználási módjai. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz II. Gazdálkodás*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 31–32.
- HEIM, Roger – WASSON, R.Gordon
- 1958 *Les champignons hallucinogènes du Mexique*. Muséum national d'histoire naturelle, Paris
- HOLLÓS László
- 1899 Népies gombanevek. *Természettudományi Közlöny*. XXXI. Kötet. 355. füzet, Budapest
- 1911 *Magyarország földalatti gombái, szarvasgombaféléi*. Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat, Budapest
- 1933 Szekszárd vidékének gombái. *Matematikai és Természettudományi Közlemények* 37. (2) 1–215.
- HOPPÁL Mihály – JANKOVICS Marcell – NAGY András – SZEMADÁM György (szerk.)
- 1989 *Jelképtár*. Helikon Kiadó, Budapest
- ISTVÁN Lajos – SZŐCS Lajos
- 2008 *Taplómegmunkálás Korondon*. Hargita Megyei Hagyományörző Forrásközpont–Udvarhelyszék Kulturális Egyesület, Székelyudvarhely
- ISTVÁNFFI Gyula
- 1900 *A Clusius-Codex mykologiai méltatása, adatokkal Clusius életrajzához*. Budapest
- JEANPLONG József – KATONA Imre
- 1983 Clusius in Westpannonien. Beziehungen zu Boldizsár Batthyány und István Beythe. In: CLUSIUS, Carolus: *Codex Clusii*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 34–39.
- KALOTÁS Árpád
- 1996 Aboriginal knowledge and use of fungi. In: *Fungi of Australia*. Vol IB. Melbourne, 269–295.
- KARDOS László
- 1943 *Az Őrség népi táplálkozása*. (Tanulmányok az Őrség Monográfiájához, I.) Államtudományi Intézet Táj- és Népkutató Osztálya, Budapest
- KICSI Sándor András
- 1995 Fülgomba. *Magyar Nyelv* XCI. (3) 355–361.
- 1997 *Néhány adat gyógyító gombákról*. (Kézirat)

- 1998 Vérzéscillapító tapló és pöfeteg a magyar népi gyógyászatban. In: Pozsony Ferenc (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve* 6. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 277–280.
- 2001 A májgomba népi elnevezéseiről. *Magyar Nyelv* 97. (1) 85.
- 2002 A 'gomba' jelentésű szók a környező cigány nyelvjárásokban. *A Dunánál* 1. (6) 96–97.
- 2003 A légyölő galóca révületkeltő szerként való felhasználásáról. *Moeszia. Erdélyi Gombász* 1. 7–9.
- 2004a A Városliget gombáiról, Szomory szilveszteri vacsorája a Margitszigeten, Spenótház és Elizélt Palota. *Holmi* 16. (12) 1521–1526.
- 2004b Vérzéscillapító gombák a magyar népi gyógyászatban. *Orvostörténeti Közlemények* 188–189. (3–4) 155–160.
- 2004c A keserűgomba népi elnevezéséről. *Moeszia. Erdélyi Gombász* 2. 71–83.
- 2004d *A vargánya*. (Kézirat)
- 2005 Néhány népi gombanevünkről. *Magyar Nyelv* CI. (3) 336–351.
- 2009 *Népi gombaismeret*. Orpheusz Kiadó, Budapest
- KISS SZÉKELY Zsolt – KISS SZÉKELY Júlia
- 2003 *Összehasonlító etnobotanikai jegyzetek. Szőkefalvi (Erdély, Marosmegye, Kis-Küküllő mente) és gyermelyi (Komárom-Esztergom megye) növényismeret*. (Kézirat)
- KÓTYUK István
- 1983 Népi növényismeret és növénytani szókincs Ráton. In: *Az Ungvári Hungarológiai Intézet tudományos gyűjteménye*. Intermix, Ungvár–Budapest, 75–93.
- KÖLLŐ Tünde
- 1990 Adatok Böde gyűjtögető gazdálkodásához. In: Hála József – Horváth Gyula (szerk.): *Néprajzi Dolgozatok Bödéről*. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre, 54–66.
- 2000 *Gyógynövényismeret és népi gyógyítás a Gyergyói-medence peremvidékén*. Szakdolgozat, Bukaresti Tudományegyetem, Hungarológia Tanszék
- LÁSZLÓ Kálmán
- 1976–1977 A brassói és sepsiszentgyörgyi piacon árusított gombák. In: Székely Zoltán – Gazda Klára – Kovács Sándor – Kozák Albert – Zágoni Jenő (szerk.): *Aluta VIII–IX. Studii și comunicări – Tanulmányok és közlemények*. Sepsiszentgyörgyi Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 210–218.

LÉVI-STRAUSS, Claude

1973 Les champignons dans la culture. In: Uő: *Anthropologie structurale deux*. Plon, Paris, 263–279.

LISZKA József (szerk.)

1994 *Leléd hagyományos gazdálkodása a XX. század első felében*. Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság–Lilium Aurum, Komárom–Dunaszerdahely

MAKAY Béla – KISS József

1988 *Népi gyógyítások Szatmárban*. Népszava Kiadó, Budapest

MARKUS, Michal

1979 A Kárpát-medence etnobotanikai problémái. In: Antall József – Buzinkay Géza (szerk.): *Orvostörténeti közlemények. Communicationes de historia artis medicinae. Supplementum*. 11–12, 113–123.

MÁRKUS Mihály

1941 Gyűjtögetés a Csermosnya völgyében. *Néprajzi Értesítő* XXXIII. (2) 173–177.

MÁTYUS István

1787 A Gombákról. In: Melius Péter (szerk.): *Ó és Új Diaetetica*. III. kötet. Pozsony, 471–488.

MELIUS Péter

1978 *Herbárium*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest

MÉSZÁROS Ágnes

1998 Népi gyógyítás Székelyvarságon. In: Bárh János (szerk.): *Havasalja havasa. Tanulmányok a székelyvarsági hegyi tanyák népéről*. Cumania Alapítvány, Kecskemét, 391–468.

MOESZ Gusztáv

1908 Székely és csángó növénynevek. *Magyar Nyelv* IV. (1) 29–34.

1929 Gombák a Székelyföldről. In: Csutak Vilmos (szerk.): *Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 50 éves jubileumára* II. Kolozsvár, 545–554.

1944 A mátrai gombák népies nevei. *Botanikai Közlemények* XLI. 109–114.

NAGY Imre

1936 A szarvasgomba székelyföldi előfordulásáról. *Székelység* VI. (5–6) 42.

NAGY MOLNÁR Miklós

1992 Adatok Imola gyűjtögető gazdálkodásához. In: Ujváry Zoltán (szerk.): *Tanulmányok Faggyas István tiszteletére. Gömör néprajza XXXIII*. Debreceni Egyetem Néprajz Tanszéke, Debrecen, 45–52.

- NEMES Zoltánné – GÁLFFY Mózés – MÁRTON Gyula
1974 *Torjai szójegyzék*. Sepsiszentgyörgyi Megyei Múzeum, Sepsiszentgyörgy
- NÉMETHY Endre
1939 *Sárhidai gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 143.
- NYÁRY SZABÓ László
2002 *Az üvegfűvő falvak gombászata. Mátraszentimre gombanevei és gombászati szokásai*. (Kézirat)
- NYILASSY Judit
1951a *Gyűjtögetés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2519.
1951b *Gyűjtögető-gazdálkodás*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2518.
1951c *Táplálkozás*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2361.
- OSO, Benjamin Afolabi
1975 Mushrooms and the Yoruba people of Nigeria. *Mycologia* 67. 311–319.
1977 Mushrooms in Yoruba mythology and medicinal practices. *Economic Botany* 31. 367–371.
- PÁLFALVI Pál
1992 Gombák. *A Kriza János Néprajzi Társaság Értesítője* II. (1) 20–22.
1993 *Gyimesi etnobotanikai gyűjtés*. (Kézirat)
2000 *Gyimesi etnobotanikai gyűjtés*. (Kézirat)
- PENAVIN Olga
2000 *Szlavóniai (kórógyi) szótár*. Nap Kiadó, Budapest
- PÉNTEK János
1997 A növénynevek és a földrajzi nevek viszonyáról. In: B. Gergely Piroska – Hajdú Mihály: *Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai*. II., Magyar Nyelvtudományi Társaság–Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete, Budapest–Miskolc, 427–430.
- PÉNTEK János – SZABÓ T. Attila
1980 Egy háromszéki falu népi növényismerete. *Ethnographia* LXXXVII. (1–2) 203–225.
1985 *Ember és növényvilág. Kalotaszeg növényzete és népi növényismerete*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest
- PERESZLÉNYI Mária
1952 *Szentkirályszabadjai gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 1844.
- PESOVÁR Ernő
1951 *Bakonybél*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2741.

PUSKÓ Gábor

2003 *Beje hagyományos gazdálkodása a 20. század első felében*. Kulturális Antropológiai Műhely, Tornalja

RAB János

2001 *Népi növényismeret a Gyergyói-medencében*. Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda

RÁCZ Gábor – RÁCZ-KOTILLA Erzsébet – LAZA Aristide

1984 *Gyógynövényismeret*. Ceres Kiadó, Bukarest

RÁCZ János

2010 *Növénynevek enciklopédiája*. Tinta Könyvkiadó, Budapest

RÁDULY János

1990 *Hold elejti, Nap felkapja. Kibédi találós kérdések*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest

RADVÁNYI Antal

1912 A székelyföldi taplóipar. A “toplászat” monográfiája. *Erdészeti Lapok* LI. (17) 700–710.

RAPAICS Raymund

1934 *A kenyér és táplálékot szolgáltató növényeink története*. Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest

ROUSSEL, Bertrand – RAPIOR, Sylvie – MASSON, Christian-Louis – BOUTIÉ, Paul

2002 *L'Amadouvier. Grande et petitehistoire d'un champignon*. Soc. D'Hort. Et d'Hist. Nat. De l'Hérault, Montpellier

SÁNTHA Tibor

1999 A Székelyföld nagygomba-világának kutatása. In: Boér Hunor (szerk.) *Acta – 1999*. I. Székely Nemzeti Múzeum–Csíki Székely Múzeum, Sepsiszentgyörgy–Csíkszereda, 29–42.

2002 A gelencei harapégtogomba. *Erdélyi Nimród* IV. (3) 10–11.

2009 A Székelyföld nagygombakutatásának története. *Mikológiai Közlemények* 48. (2) 155–184.

SÁNTHA Tibor –SÁNTHA Tibor, id.

2003 Gelence népi gombaismerete (Háromszék, Erdély). *Mikológiai Közlemények* 42. (1–2) 123–142.

SZABÓ László

1990 Népi természetismeret. In: Dömötör Tekla (főszerk.): *Magyar Néprajz VII. Népszokás. Néphit. Népi vallásosság*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 725–741.

SZABÓ T. Attila (szerk.)

1992 A pannon etnobotanika kezdetei: *Stirpium nomenclator pannonicus* –S[tephanus] B[EYTHE](1583), Carolus Clusius (1583/84) és Czvittinger Dávid (1711) kiadásában. *Collecta Chusiana 2. BioTár*. Nyugat-magyarországi Egyetemi Regionális Szövetség–Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely–Grác–Németújvár

SZABÓ T. Attila – BIRÓ Zsolt

2000 *Ars Medica Electronica*. Budapest–Kolozsvár–Szombathely–Veszprém

SZENDREY Zsigmond– SZENDREY Ákos

1922–1963 (a gyűjtés ideje) *Magyar néphit és népszokás lexikon*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 6186.

SZOLNOKY Lajos

1951 *Nagykapornaki gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 2528.

SZÓCS Lajos

1997 Taplómunkák az árcsói fazekasvásárokon. In: Ambrus Lajos (szerk.): *A korondi fazekasvásárok. Árcsó, 1978–1997*. Firtos Művelődési Egylet, Korond, 40–52.

SZTANCSEK József

1909 *Privigyei gyűjtés*. Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár 284.

TARISZNYÁS Márton

1978 A gyűjtögető gazdálkodás hagyományai Gyergyóban. In: Kós Károly – Faragó József (szerk.): *Népismereti Dolgozatok 1978*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 25–33.

1994 *Gyergyó történeti néprajza*. Akadémiai Kiadó, Budapest

TÁTRAI Zsuzsánna

1990a Adalékok a Zobor-vidéki magyar falvak vallásos hagyományaihoz. In: Fejős Zoltán –Küllös Imola (szerk.): *Vallási néprajz 4. Vallásosság és népi kultúra a határainkon túl*. Magyarságkutató Intézet, Budapest, 257–278.

1990b Jeles napok – ünnepi szokások. In: Dömötör Tekla (főszerk.): *Magyar Néprajz VII. Népszokás. Néphit. Népi vallásosság*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 102–328.

TESz

1967–1976 Benkő Loránd (főszerk.): *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. I–III. Akadémiai Kiadó, Budapest

THOEN, Daniel

1982 Usages et légendes liés aux polypores. *Bull. Trim. de la Société Mycologique de France* tome 98, fascicule 3. 289–318.

TÓFALVI Zoltán

1993 Taplófeldolgozás a Sóvidéken. *Hazanéző*. (1) 26–30.

TOPOROV, V. Ny.

1988 *Gombák*. In: Tokarev, Sz. A. (szerk.): *Mitológiai enciklopédia I–II*. Gondolat Kiadó, Budapest

1995 On the Semiotics of Mythological Conceptions about Mushrooms. *Semiotica* 53–54. 295–357.

TORTERAT, Gwendolin

2010 *Ressources forestières: droits et usages dans la Roumanie d'aujourd'hui*. Université Paris Ouest (Kézirat)

TOSHIYUKI, Arioka

1997 *Matsutake*. Mono to ningenno bunkashi 84. Housei University, Tokyo

Tóth Imre

1987 *Ipoly menti palóc tájszótár*. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai, 176.) Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest

TÓTH Miklós

1983 A „vargánya anyja” – gomba a Göcsejben. *Mikológiai Közlemények*. (3) 142.

ÚJFALVI Sándor

1982 *Az erdélyi régibb és közelebbi vadászatok és vadak*. Újfalvi Sándor öreg vadásztól Kolozsvárt 1854ik évben. (I. kiadása megjelent 1941-ben), Magvető Kiadó, Budapest

UJVÁRY Zoltán

1991 *Népi táplálkozás három gömöri völgyben*. (Gömör néprajza, XXIX.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 35–46.

UZUNOV, Blagoy Angelov – STOYNEVA-GÄRTNER, Maya Petrova

2015 Mushrooms and Lichens in Bulgarian Ethnomycology, *Journal of Mycology*, Article ID 361053, <http://dx.doi.org/10.1155/2015/361053> (Utolsó letöltés: 2017. nov. 17.)

VAJKAI Aurél

1941 A gyűjtögető gazdálkodás Cserszegtomajon. *Néprajzi Értesítő* XXXIII. (3) 231–258.

1943 *Népi orvoslás a Borsavölgyében*. Erdélyi Tudományos Intézet, Kolozsvár

- 1948 A magyar népi orvoslás kutatása. Különnyomat a *Magyar Népkutatás Kézikönyvéből*. Budapest, 14–15.
- 1959a *Szentgál. Egy bakonyi falu néprajza*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- 1959b *A Bakony néprajza*. Gondolat Kiadó, Budapest
- VARGA Bernadett
- 1993 Gombák. In: Bodnár Mónika (szerk.): *Bódva menti dolgozatok*. Utánpótlás 3. Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság, Komárom, 57–60.
- VARGÁNÉ Tóth Lídia
- 1994a Népi táplálkozás a Kisalföld északi részén. In: Körmenyi Géza (szerk.): *Paraszti élet a Duna két partján* II. Tatabánya, 43–58.
- 1994b A termelés és fogyasztás összefüggései a Csalóköz népi táplálkozásában. *Néprajzi Látóhatár* III. (3–4) 139–158.
- VASAS Samu
- 1985 *Népi gyógyászat*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest
- 1993 *A kalotaszegi gyermek*. Kráter–Colirom Rt., Budapest
- VASVÁRI Zoltán
- 1993 Szokolya erdőgazdálkodása. In: Hála József – Mándli Gyula – Zomborka Márta (szerk.): *Börzsönyvidék*. Érdy János Könyvtár és Információs Központ, Szob, 166–178.
- VETTER János
- 1993 Gyógyító gombák. *Gyógyszerészet* 37. 945–949.
- VIGA Gyula
- 2004 *Tájak, ízek, ételek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében*. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság, Miskolc
- VITA Zsigmond
- 1994 Tápláléknövények gyűjtögetése Nagyenyed környékén. In: Kós Károly – Faragó József – V. András János – Géczy János (szerk.): *Népismereti Dolgozatok 1994*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 44–45.
- VOIGT Vilmos
- 1975 A szibériai sámánizmus. *Nyelvtudományi Közlemények* LXXVII. 207–214.
- WASSON, R. Gordon
- 1968 *Soma, Divine Mushroom of Immortality*. Harcourt, New York
- WASSON, R. Gordon – WASSON, Valentina Pavlovna
- 1957 *Mushrooms, Russia and History* I–II. Pantheon Books, New York

WASSON, R. Gordon et al.

1971 Soma of the Aryans: An Ancient Hallucinogen? *Journal of Psychedelic Drugs* 3. (2) 40–46.

1986 *Persephone's Quest: Entheogens and the Origins of Religion*. New Haven–London

ZSIGMOND Győző

1993 Kérdőív a népi gombaismeret felméréséhez. *A Kriza János Néprajzi Társaság Értesítője* III. (1) 22–24.

1994 A gomba helye népi kultúránkban. Egy falu (Sepsikőröspatak) etnomikológiai vizsgálata. In: Keszeg Vilmos – Zakariás Erzsébet (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 2*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 22–58.

1997 A gomba helye népi kultúránkban. Egy falu (Sepsikőröspatak) etnomikológiai vizsgálata. In: Uő (szerk.): *Néprajzi tanulmányok*. Editura Universităţii din Bucureşti, Bukarest, 64–132.

1998 A gomba helyeinkben. *Névtani Értesítő* 20. 100–103.

1999a Les champignons dans la médecine populaire hongroise. *Bull. Soc. mycol. Fr.*, Paris, 79–90.

1999b „Csak Korondon csinálják.” A taplógomba-feldozás mesterségéről és művészetéről. *Mesterség és Művészet* VI. (4) 13–15.

2000a Magyar etnomikológia a XXI. Század küszöbén. In: Cseri Miklós – Kósa László – Bereczki Ibolya (szerk.): *Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón*. Szabadtéri Néprajzi Múzeum–Magyar Néprajzi Társaság, Szentendre, 281–290.

2000b A bükkfatapló és a nyírfatapló népi felhasználása. *Erdélyi Nimród* 2. (6) 24–25.

2001a A téli fülőke. *Erdélyi Nimród* 3. (2). 23.

2001b Erdeink gombái. A kucsmagombák. *Közirtokossági Hírvivő* 3. 11.

2001c A májusi pereszke. *Közirtokossági Hírvivő* 5. 16.

2001d Special Transylvanian Toys and Games. In: *Play and Toys Today*. 22nd World Play Conference 06.06. – 08.06.2001 University of Erfurt, Germany, Erfurt (CD)

2001e Galócák (Amanitaceae) a magyar néphagyományban. *Mikológiai Közlemények. Clusiana* 40. (1–2) 123–144.

2001f (Gombás) Játékok és játékos szokások. *Korunk* III. (10) 112–116.

2001g Gomba és gombakirály. *Holmi* XIII. (5) 642–647.

- 2001h A taplógomba-feldolgozás mestersége és művészete. *Közirtokosági Hírvivő* I. (10–11) 17–20.
- 2001i Sárga gévagomba. *Erdélyi Nimród* 3. (6) 12–13.
- 2002a A taplógomba-feldolgozás mestersége és művészete szokások és játékok szolgálatában. In: Uő (szerk.): *Népi mesterség, népművészet. Meșteșug și artă populară*. Kiadta a Magyar Köztársaság Bukaresti Kulturális Központja, Bukarest, 141–151.
- 2002b A kései laskagomba. Gomba és hagyomány. *Erdélyi Nimród* 4. (1) 18.
- 2002c A lepketapló. *Erdélyi Nimród* 4. (2) 19.
- 2002d Taplógombából készült játékszerek. *Napút* IV. (4) 49–50.
- 2002e A sárga rókagomba a magyar néphagyományban. *Erdélyi Nimród* IV. (5) 12–13.
- 2003a A júdásfülegomba a néphagyományban. *Erdélyi Nimród* 5. (1) 13.
- 2003b The Amanitaceae in Hungarian folk tradition. *Moeszia. Erdélyi Gombász* 1. (1) 55–68.
- 2003c A májusi pereszke (*Calocybe gambosa*). *Erdélyi Nimród* 5. (5) 18–19.
- 2003d Bükkfataplóból készült játékszerek. In: Szikszai Mária (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 11. Játék és kultúra*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 157–160.
- 2003e A regionális együttműködés lehetőségei (Erdély–anyaország). *Fekete Gyémánt* IV. (4) 47–48.
- 2003f A szívgomba a magyar népi gyógyításban. *Erdélyi Nimród* 5. (6) 18–19.
- 2003g Gomba és új év. *Romániai Magyar Szó*. december 27–28.
- 2004a Gomba és boszorkányság. In: Pócs Éva (szerk.): *Áldás és átok, csoda és boszorkányság*. Balassi Kiadó, Budapest, 508–517.
- 2004b A gomba a székely népi gyógyászatban. In: Bárh Dániel – Laczkó János (szerk.): *Halmok és havasok*. Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezete, Kecskemét, 505–522.
- 2004c Világraszóló helyi érdekesség: egy háromszéki gombafaj – a harapésgomba. *Erdélyi Nimród* 6. (4) 14–18.
- 2004d A ráncos tintagomba. *Erdélyi Nimród* 6. (5) 20.
- 2004e A fehér csokros pereszke (*Lyophyllum connatum*). *Erdélyi Nimród* 6. (6) 27.

- 2005aA kései laskagomba (*Pleurotusostreatus*). Gomba és hagyomány. *ErdélyiNimród* 7.(1) 26–27.
- 2005b A szívgomba a magyar népigógyításban. In: *Növények a folklórban/Plante în folclor*. (könyv és cd) Magyar Köztársaság Bukaresti Kulturális Központja, Bukarest, 219–237.
- 2005c Mushrooms in Hungarian folk medicine. *Sănătatea Plantelor/Plant's Health*, București, 32–44.
- 2005d A keserűgomba (*Lactarius piperatus*, *Lactarius pergamenus*). *Erdélyi Nimród* 7. (4) 16–19.
- 2005e Magyar népi gombaismeret Aranyosszéken. *Művelődés* LVIII. (10) 20–21.
- 2006a A tövisaljgomba (*Entoloma clypeatum*) a magyar néphagyományban. *Erdélyi Nimród* 8. (3) 9.
- 2006b A szürke pohárgomba (*Cyathus olla*) a magyar néphagyományban. *Erdélyi Nimród* 8.(4) 21.
- 2006c A bükkfatapló és a nyírfa kérgestapló a magyar néphagyományban. *Tinder polyporeand birch polypore in Hungarian popular tradition. Moeszia. Erdélyi Gombász* III. (3) 36–61.
- 2007a Adalékok Háromszék etnomikológiájához. Háromszéki érdekesség: a harapégsgomba. In: Czíprián-Kovács Loránd – Kozma Csaba (szerk.): *Háromszékiek Háromszékről*. Státus Kiadó, Sepsiszentgyörgy–Csíkszereda, 273–282.
- 2007b A gomba székelyföldi helyneveinkben. In: Barti Levente et al. (szerk.): *ACTA SICULICA*. Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 751–754.
- 2007c A sárga rókagomba (*Cantharellus cibarius* Fr.) a magyar néphagyományban/The common chanterelle (*Cantharellus cibarius* Fr.) in Hungarian popular tradition. *Moeszia. Erdélyi Gombász* IV. (3) 36–40.
- 2008a A kucsmagombák a székely néphagyományban. *Székelyföld* 12. (5) 97–105.
- 2008b A gyilkos galóca. *Erdélyi Nimród* 10. (2) 12–13.
- 2008c A gomba mint étel a magyar néphagyományban. In: Kinda István (főszerk.): *ACTA SICULICA*. Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 653–670.
- 2009a *Gomba és hagyomány*. LKG–Pont Kiadó, Sepsiszentgyörgy–Budapest

- 2009b A reneszánsz etnomikológiája, az etnomikológia reneszánsza. In: Lajos Katalin – Tapodi Zsuzsanna (szerk.): *A hagyomány burkai. Tanulmányok Balázs Lajos 70. születésnapjára*. (Kriza Könyvek, 33.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 93–108.
- 2010a Specific transylvanian games and toys. *Alimori. Journal of Ethnology and Anthropology*, 2009. (published in 2010) 1. (2) 67–74.
- 2010b Az ízletes vargánya (*Boletus edulis*) és más vargányák (*Boletus* spp.) a magyar néphagyományban. *Moeszia. Erdélyi Gombász* 5. (5–6) 54–63.
- 2010c The meanings and functions of mushrooms as food in Hungarian folk tradition. *Acta Ethnographica Hungarica* 55. (1) 115–138.
- 2010d A gomba a magyar népszokásokban. In: Barna Gábor (szerk.): *Olvasó. Tanulmányok a 60 esztendőös Barna Gábor tiszteletére*. Gerhardus Kiadó, Szeged, 102–115.
- 2011a *Népi gombászat a Székelyföldön*. Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda
- 2011b Les champignons dans la tradition populaire hongroise. *Bul. Soc. Mycol. Fr.* 127. (3–4) 301–320.
- 2011c A vajdasági magyarok népi gombászata, gombahasználata a XXI. század elején. *Bácsországi* 58. (3) 80–83.
- 2013a A fenyőtinóruk (*Suillus* spp.) a magyar néphagyományban. *Moeszia. Erdélyi Gombász* 6. (7–8) 47–52.
- 2013b A vargánya (*Boletus edulis* és *B.* spp.) a magyar népi gombászatban. *Ethnographia* CXXIV. (3) 338–363.
- 2015a Magyar népi gombászat Moldvában. In: Jakab Albert Zsolt – Kinda István (szerk.): *Aranykapu. Tanulmányok Pozsony Ferenc tiszteletére*. Kriza János Néprajzi Társaság–Szabadtéri Néprajzi Múzeum–Székely Nemzeti Múzeum, Kolozsvár, 593–606.
- 2015b Ciupercile în obiceiuri populare maghiare. *Caietele ASER*. 10/2014, 188–197.
- 2016 Regele, respectiv regina ciupercilor de etnie romă din Valea Crișului (jud. Covasna). In: Courthiade, Marcel – Grigore, Delia (red.): *Profesorul Gheorghe Sarău, o viață dedicată limbii rromani*. Editura Universității din București, București, 497–506.
- 2017 Népi gombászat Kalotaszegen. In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Aranyhíd. Tanulmányok Keszeg Vilmos tiszteletére*. Kriza

János Néprajzi Társaság–BBTE Magyar Néprajzi és Antropológiai
Intézet–Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1043–1065.

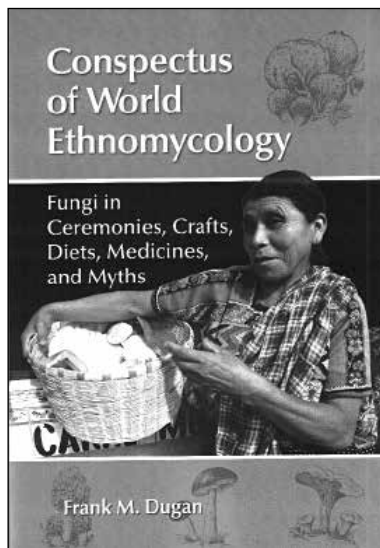
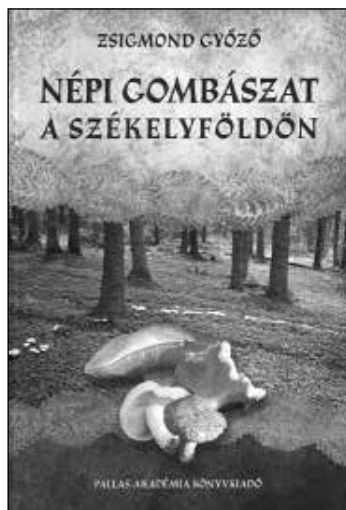
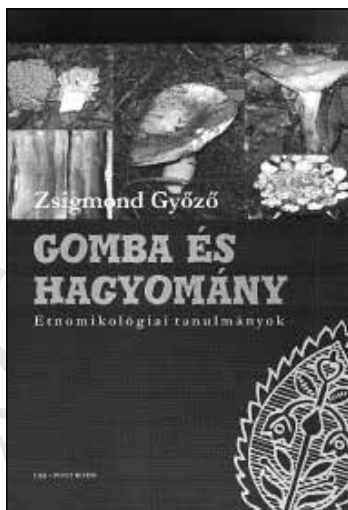
ZSUPOS Zoltán

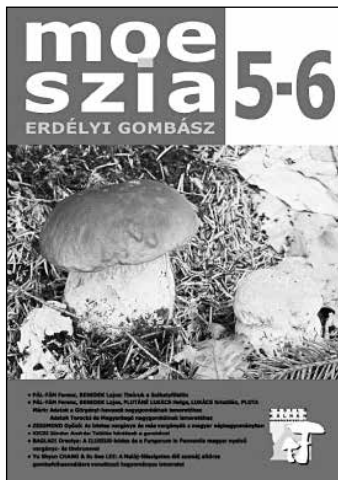
1985 Népi növényismeret a Medvesalján. In: Ujváry Zoltán (szerk.):
Gömör néprajza I. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajz Tan-
szék, Debrecen, 29–54.

1987 *Dél-Gömör gyűjtögető gazdálkodása*. (Gömör néprajza, X.) Kos-
suth Lajos Tudományegyetem Néprajz Tanszék, Debrecen

Képek

Despre istoria etnomicologiei maghiare

Structura articolului: scurtă trecere în revistă a cercetărilor de etnomicologie în lume, scurt istoric al etnomicologiei maghiare, începuturi, situația din prezent, rezultate, probleme și proiecte. Începuturile etnomicologiei apar deja în epoca renașterii în Ungaria. Azi există un grup de etnomicologi maghiari (printre ei lingviști, micologi și etnologi) și au fost publicate chiar mai multe cărți maghiare de etnomicologie. Considerăm important să menționăm și ceva unic în lume, și anume publicarea la Sf. Gheorghe a unei reviste (anuar) de micologie și etnomicologie numită: Moeszia. Erdélyi Gombász din anul 2003

About the History of Hungarian Ethnomycology

The structure of the article: brief summary of ethnomycological research in the world, short history of Hungarian ethnomycology, beginnings, current situation, results, problems and projects. Ethnomycology itself, in its bud, appeared in the Hungarian language area during the Renaissance. Nowadays exists a group of Hungarian ethnomycologists (linguists, mycologists and ethnologists too among them) and some books containing ethnomycological studies were published too. It is important to mention the mycological-ethnomycological review edited in Sf. Gheorghe from 2003, the Moeszia. Erdélyi Gombász which is unique of this kind in the world.